

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

2017

Työsuojelun EU-tiedote 2/2017

Työ- ja tasa-arvo-osasto

22.9.2017

Lukijalle

Viro toimii EU:n neuvoston puheenjohtajana 1.7.–31.12.2017. Puheenjohtajakauden prioriteetit perustuvat Eurooppa-neuvoston strategiseen ohjelmaan sekä jäsenmaiden ja EU:n toimielinten Rooman sopimusten 60-vuotisjuhlan kunniaksi annetussa Rooman julistuksessa määrittelemiін yhteisiin tavoitteisiin. Viro keskittyy ylläpitämään yhteisiä arvoja eli hyvinvointia, turvallisuutta, rauhaa ja vakautta Euroopassa ja pyrkii säilyttämään Euroopan yhtenäisyyden konkreettisin päätöksin.

Pääpaino Viron pj-kaudella on neljässä keskeisessä asiassa: avoin ja innovatiivinen eurooppalainen talous, turvallinen ja suojattu Eurooppa, digitaalinen Eurooppa ja vapaa datavirta sekä osallistava ja kestävä Eurooppa.

Tätä ajankohtaistiedotetta työsuojelun EU-asioista on päivitetty tähän asti sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolla. Ministeriön organisaatio muuttui 1.9.2017 alkaen. Nyt työsuojeluasiat sijaitsevat uudella työ- ja tasa-arvo-osastolla (TTO), johon myös ministeriön tasa-arvoyksikkö siirtyi.

Tiedotteeseen on koottu työsuojeluun liittyvät lainsäädäntö- ja muut hankkeet, jotka ovat sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osaston vastuulla, joista annettava lainsäädäntö tulee työsuojeluviranomaisten valvottavaksi tai joilla on muutoin kiinteä yhtymäkohta työsuojeluviranomaisten toimintaan. Tiedotetta päivitetään noin kaksi kertaa vuodessa.

Leena Alanko
Suunnittelija
Sosiaali- ja terveysministeriö
Työ- ja tasa-arvo-osasto
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63567

Sisällysluettelo

Lukijalle	2
Sisällysluettelo	3
1. Yleistä	4
1.1. Viron puheenjohtajuuskausi.....	4
2. Lainsäädäntökäsittelyssä olevat komission ehdotukset	5
2.1. Komission ehdotus syöpädirektiivin muuttamiseksi.....	5
2.2. Komission ehdotus lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin uudistamiseksi	5
2.3. Komission ehdotus Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston (EU-OSHA) perustamisasetuksen uudistamiseksi	6
3. Komissiossa vireillä olevat työsuojelun alaan liittyvät lainsäädäntö- ja muut hankkeet.....	7
3.1. Työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen	7
3.2. Kampaamoalan työsuojelua koskeva puitesopimus.....	8
3.3. Viiteraja-arvodirektiivi.....	8
4. EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano	9
4.1. Henkilönsuojaimia koskeva asetus	9
4.2. Köysiratalaitteistoja koskeva asetus.....	9
4.3. Säteilysuojelun perusnormidirektiivi (BSS-direktiivi)	10
4.4. Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi	11
5. Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat	13
5.1. Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoa-antava komitea (ACSH)	13
5.2. Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)	13
5.3. Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)	14
6. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari	15

1. Yleistä

1.1. Viron puheenjohtajuuskausi

Viron puheenjohtajuuskausi aikaistui puolella vuodella Iso-Britannian ilmoitettua tulevasta erostaan ja vetäytyttyä sen myötä suunnitellusta vetovuorostaan. Viron pääta-voitteina on edistää avointa ja innovatiivista eurooppalaista taloutta sekä entistä turvallisempaa, digitaalisempaa, kestävämpää ja tasapuolisempaa Eurooppaa. Lisäksi Viro nostaa esille ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä sitoutumisen parempaan sääntelyyn.

Yhtenä suurimmista haasteista Viro peri Maltan pj-kaudelta tavoitteen jakaa muutto- liikkeen vaikutuksia tasapuolisemmin jäsenmaiden kesken. Paine Afrikasta pääosin Italiaan suuntaavalla Välimeren reitillä on kasvussa, ja Italia on vedonnut vahvasti muihin jäsenmaihiin avun saamiseksi. Yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen tulee olemaan yksi Viron pj-kauden isoista asioista.

Viime aikoina eri puolilla Eurooppaa tehdyt terrori-iskut ovat lisänneet yhtenäisyyden tunnetta yhteistä uhkaa vastaan. Turvallisuuden parantamiseksi EU:ssa kehitetään vi- ranomaisten välistä tiedonvaihtoa ja modernisoidaan rajavalvontajärjestelmiä. Myös puolustusyhteistyötä tehostetaan.

Euroopan tulevaisuutta pohtiva keskustelu lisääntyy Britannian eroneuvottelujen käynnistyttyä kesäkuussa. Iso ratkaistava asia on EU:n rahoituksen tulevaisuus suuren jäsenmaan lähdön lähestyessä. Muunkin talouden saralla Virolla riittää töitä, sillä pankkisektoria vakauttavista säännöistä pitäisi sopia, yrityksille olisi löydettävä uusia rahoituskanavia ja reilua kilpailua tulisi edistää veronkiertoa estämällä.

Viron painopisteet sisämarkkinoita kehitettäessä ovat avoin ja innovatiivinen talous, koulutus ja osaaminen sekä ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitys.

Digitalisaatio on Viron puheenjohtajuuskauden poikkileikkaava teema, mikä sopii sil- le erinomaisesti - voidaanhan maata perustellusti pitää digitalisaation edelläkävijänä. Viro korostaa kehityksen myönteisiä puolia. Sähköiset ratkaisut, palvelut, alustat ja välineet ovat ensisijassa mahdollisuus sekä kansalaisille että yrityksille. Niiden avulla voidaan löytää ratkaisuja työnteon murrokseen ja kilpailukyvyyn vahvistamiseen. Sa- malla digitalisaatio on keino vahvistaa turvallisuutta ja vastata hybridiuhkiin.

Viron puheenjohtajuuskauden nettisivut:

<https://www.eu2017.ee/>

Trion (Viro, Bulgaria, Itävalta) työohjelma:

<https://www.eu2017.ee/trio-programme>

Komission työohjelma ym. asiakirjoja:

http://ec.europa.eu/atwork/key-documents/index_fi.htm

2. Lainsäädäntökäsittelyssä olevat komission ehdotukset

2.1. Komission ehdotus syöpädirektiivin muuttamiseksi

Euroopan komissio antoi 13.5.2016 ehdotuksen ns. syöpädirektiivin (2004/37/EY) muuttamiseksi ja toisen ehdotuksen 10.1.2017. Ehdotuksilla on tarkoitus lisätä syöpävaarallisten aineiden sitovia raja-arvoja. Suomen kannalta näistä aineista erityisen merkityksellisiä ovat kiteinen piidioksidi ja kovapuupöly. Ensimmäisen ehdotuksen osalta saavutettiin heinäkuussa 2017 trilogineuvotteluissa alustava hyväksyntä. Virallinen hyväksyntä ja direktiivin julkaisu ajoittunevat loppuvuoteen 2017. Toisen ehdotuksen osalta TSTK-neuvosto hyväksyi yleisnäkemyksen kesäkuussa 2017. Asian käsittely jatkuu parlamentissa. Myös kolmannen päivitysehdotuksen valmistelu on meillä neuvoo-antavassa komiteassa. Komission on tarkoitus antaa direktiiviehdotus vuoden 2018 alkupuolella.

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63565

2.2. Komission ehdotus lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin uudistamiseksi

Euroopan komissio antoi 8.3.2016 ehdotuksen direktiiviksi palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY muuttamisesta. Ehdotuksen tavoitteena on luoda tasavertaiset toimintaedellytykset työntekijöitä lähettävien ja kotimaisten yritysten välille sen varmistamiseksi, että kotimaisiin yrityksiin sovellettavia sääntöjä sovelletaan myös työntekijöitä lähettäviin yrityksiin. Näin varmistettaisiin työntekijöiden suojeleminen ja oikeudenmukainen kilpailu yritysten välillä.

Komission esitystä vastusti yksitoista jäsenmaata pääosin Itä- ja Keski-Euroopasta, joukossa myös Tanska. Maat aloittivat ns. keltaisen kortin menettelyn, koska komission esitys on niiden mielestä toissijaisuusperiaatteen vastainen eli se puuttuu kansalliseen toimivaltaan kuuluviin kysymyksiin. Monissa jäsenmaissa on pelätty, että direktiivin kaavailut muutokset mm. häiritsevät palkoista sopimista, rajoittavat hintakilpailua sisämarkkinoilla ja lisäävät työnantajien hallinnollista taakkaa.

Komissio ilmoitti heinäkuussa 2016, että se ei korjaa tai vedä takaisin keväällä tekemäänsä esitystä. Direktiiviesityksen käsittely on jatkunut neuvostossa ja Euroopan parlamentissa. Neuvottelut ovat olleet haastavia. Slovakia antoi asiassa edistymisraportin joulukuun 2016 TSTK-neuvostossa ja Malta kesäkuun 2017 TSTK-neuvostossa.

Suomi voi lähtökohtaisesti tukea tavoitetta parantaa lähetettyjen työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua työntekomaassa tavanomaisesti työskentelevien henkilöiden kanssa sekä täsmentää eräitä direktiivin säännöksiä muun muassa vastaamaan EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä. Kantaa tarkennetaan yksityiskohtien osalta käsitteilyn edetessä.

Asian valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

STM:ssä lisätietoja: Anne Vänskä
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63507

2.3. Komission ehdotus Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston (EU-OSHA) perustamisasetuksen uudistamiseksi

Euroopan komission 23.8.2016 julkaiseman ehdotuksen mukaan Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston (EU-OSHA) perustamisasetus uudistetaan ja vuoden 1994 perustamisasetus kumotaan.

Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirasto on yksi EU:n jäsenmaihin hajautetuista virastoista. Hajautetut virastot auttavat panemaan täytäntöön unionin eri politiikkoja, tukevat päätöksentekomenettelyä tarjoamalla erikoisasantuntemusta ja lisäävät unionin näkyvyyttä eri jäsenvaltioissa.

Ehdotuksen taustalla on parlamentin, neuvoston ja komission vuonna 2012 hyväksymä ns. hajautettuja virastoja koskeva yhteinen lähestymistapa, eli EU:n tavoite virtaviivaistaa hajautettujen virastojen hallintoa ja toimintaa sekä parantaa niiden suorituskykyä.

Perustamisasetusta uudistettaessa viraston tavoite ja tehtävät säilyvät käytännössä ennallaan, samoin kuin kolmikantaisuus hallintoelimissä. Yhteisen lähestymistavan vuoksi useampia perustamisasetuksen säännöksiä päivitetään, esimerkiksi hallintoelimiä ja ohjelmasuunnittelua koskevat säännökset. Samoin lisätään uusia säännöksiä esimerkiksi petoksen vastaisista toimenpiteistä ja komission suorittamasta viraston toiminnan arvioinnista.

Samassa yhteydessä uudistetaan myös kahden muun kolmikantaisen EU-viraston perustamisasetukset (Eurofound ja Cedefop).

Neuvosto hyväksyi asiasta yleisnäkemyksen joulukuussa 2016. Asian käsittely jatkuu parlamentissa.

Lisätietoja: Anne Vänskä
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63507

3. Komissiossa vireillä olevat työsuojelun alaan liittyvät lainsäädäntö- ja muut hankkeet

3.1. Työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen

EU-maissa toteutettiin REFIT-ohjelman mukaisesti työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön arviointi vuosina 2014–2015. Arviointi koski puitedirektiivin 89/391/ETY ja 22 siihen liittyvän direktiivin täytäntöönpanoa. Jäsenvaltiot osallistuivat arviointiin toimittamalla direktiivien täytäntöönpanokertomukset vuoden 2013 lopussa.

Euroopan komissio on parin vuoden jälkeen aktivoitunut työsuojeluasioissa: 21.11.2016 julkaistiin tiekartta (Roadmap – Communication on safety and health, DG EMPL B3), jossa määriteltiin yleisellä tasolla puitedirektiivin evaluaation jälkeiset haasteet ja toimenpiteet.

Komission tiedonanto ”Turvallisempi ja terveellisempi työ kaikille – EU:n työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen” julkaistiin tammikuussa 2017. Linkki tiedonantoon: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2017/FI/COM-2017-12-FI-FI-MAIN-PART-1.PDF>

Tiedonantoon kuuluu Staff Working Paper SWP, jossa perusteellisemmin määritellään evaluaatiosta vedetyt johtopäätökset sekä yrityksille tarkoitettu ohje, jossa annetaan erinäisiä käytännön neuvoja.

Ohjelma keskittyy kolmeen toimenpiteeseen:

- Tehostetaan työperäisen syövän torjuntaa antamalla lainsäädäntöehdotuksia, joihin liittyy uutta ohjeistusta ja tiedotusta.
- Autetaan yrityksiä, erityisesti mikro- ja pk-yrityksiä noudattamaan työsuojelusääntöjä.
- Yhteistyössä jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten kanssa poistetaan tai ajantasaistetaan vanhentuneet säännöt sekä keskitetään toimet suojelun parantamiseen ja laajentamiseen, sääntöjen noudattamiseen ja noudattamisen valvontaan työpaikoilla.

Ohjelmassa todetaan, että puitedirektiivi toimii tehokkaasti, mutta sen toimeenpano eri jäsenvaltioissa vaihtelee. Säästösten noudattaminen on haasteellisempaa pk-yrityksissä, joissa vakavien ja kuolemaan johtaneiden tapaturmien tiheys on korkeampi. Investointi työsuojeluun on kaikin puolin kannattavaa, myös taloudellisesti. Selkeillä säädöksillä, työturvallisuuskulttuurilla, koulutuksella ja tarkastuksilla sekä mallisjärjellä ja yhteistyöllä saavutetaan korkea työsuojelutaso.

Modernisaatio-ohjelmaan sisältyy toimintaohjelma vuosille 2017–2018. Ohjelmaan sisältyy yhtenä osiona tiettyjen direktiivien vanhentuneiden säännösten poistaminen ja ajantasaistaminen. Komissio on määritellyt arvioinnin perusteella ensisijaisiksi tarkastelun kohteiksi kuusi direktiiviä: työpaikat (89/654/ETY), näyttöpäätetyö (90/720/ETY), turvallisuus- ja terveysmerkit (92/58/ETY), biologiset tekijät (2000/54/EY), aluksilla tapahtuva sairaanhoito (92/29/ETY) ja henkilönsuojainten käyttö (89/656/ETY). Komissio järjesti näistä neljän direktiivin (näyttöpäätetyö, biologiset tekijät, aluksilla tapahtuva sairaanhoito ja henkilönsuojainten käyttö) osalta di-

rektiivikohtaiset asiantuntijakokoukset kesällä 2017. Kokouksissa keskusteltiin alustavasti direktiivien muutostarpeista. Komission on tarkoitus kuulla direktiivien muutostarpeista työterveyden ja työturvallisuuden neuvoa-antavaa komiteaa (ACSH) loppuvuodesta 2017.

Lisätietoja: Wiking Husberg, Antti Janas ja Hanna-Mari Pekuri
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63475 (Husberg), 02951 63501 (Janas) ja 02951 63459 (Pekuri)

3.2. Kampaamoalan työsuojelua koskeva puitesopimus

Kampaamoalaa edustavat eurooppalaiset työmarkkinajärjestöt (työnantajajärjestö Coiffure EU ja työntekijäjärjestö UNI Europa Hair & Beauty), solmivat huhtikuussa 2012 puitesopimuksen työsuojelusta kampaamoalalla. Osapuolet ovat esittäneet Euroopan komissiolle, että se tekisi ehdotuksen direktiivistä, jolla puitesopimus pantaisiin täytäntöön ja siitä tulisi jäsenmaita velvoittavaa EU-lainsäädäntöä.

Työmarkkinaosapuolet ovat muuttaneet vuoden 2012 sopimusta osittain ja uudistettu sopimus on allekirjoitettu 23.6.2016. Komissio arvioi uudistettua sopimusta ja tekee siitä analyysin päätöksentekonsa pohjaksi.

Lisätietoja: Anne Vänskä
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63507

3.3. Viiteraja-arvodirektiivi

Neljäs raja-arvodirektiivi julkaistiin 31.1.2017. Euroopan komissio pyrkii yhtenäistämään direktiivillä työilman kemikaalien raja-arvoja eri jäsenmaissa. Viiteraja-arvot annettiin 26 uudelle kemikaalille ja viittä aiempaa raja-arvoa päivitettiin. Suomessa direktiivi pannaan täytäntöön sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella annettavilla kansallisilla HTP-arvoilla vuoden 2018 aikana.

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63565

4. EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano

4.1. Henkilönsuojaimia koskeva asetus

Euroopan komissio antoi maaliskuussa 2014 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi henkilönsuojaimista. Ehdotuksen mukaisesti nykyinen direktiivi kumottaisiin ja tilalle tulisi suoraan sovellettava asetus. Asiaa käsiteltiin neuvostossa teknisen yhdenmukaistamisen työryhmässä ja ehdotuksesta saavutettiin yleisnäkemyksensä Kilpailukykyneuvostossa (KIKY-neuvosto) joulukuussa 2014. Euroopan parlamentti antoi ensimmäisen lukemisen kantansa 30.4.2015. Trilogineuvotteluissa neuvoston, parlamentin ja komission kesken saavutettiin yhteisymmärrys syksyllä 2015. Euroopan parlamentti hyväksyi asetusehdotuksen 20.1.2016 pidetyssä äänestyksessä ja KIKY-neuvosto 12.2.2016.

Asetus on annettu 9.3.2016 ja julkaistu EU:n virallisessa lehdessä 31.3.2016.

Asetusta on alettu soveltaa ilmoitettuja laitoksia koskevien artiklojen osalta 21.10.2016 alkaen ja muilta osin sitä sovelletaan 21.4.2018 alkaen.

Vaikka asetus ei edellytä kansallista täytäntöönpanoa, kansallista lainsäädäntöä tarkistetaan mahdollisten päällekkäisyyksien osalta.

Linkki asetukseen:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0425>

Lisätietoja: Pirje Lankinen ja Hanna-Mari Pekuri

sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

puhelin: 02951 63488 (Lankinen) ja 02951 63459 (Pekuri)

4.2. Köysiratalaitteistoja koskeva asetus

Euroopan komissio antoi maaliskuussa 2014 yhdessä henkilönsuojaimia koskevan asetusehdotuksen kanssa ehdotuksensa köysiratalaitteistoja koskevaksi asetukseksi. Köysiratoja koskeva direktiivi ehdotetaan kumottavaksi ja sen tilalle ehdotetaan asetusta. Asiaa käsiteltiin neuvostossa teknisen yhdenmukaistamisen työryhmässä ja asiasta on saavutettu yleisnäkemyksensä Kilpailukykyneuvostossa (KIKY-neuvosto) joulukuussa 2014. Euroopan parlamentti hyväksyi asetusehdotuksen 20.1.2016 pidetyssä äänestyksessä.

Asetus on annettu 9.3.2016 ja julkaistu EU:n virallisessa lehdessä 31.3.2016.

Asetusta on alettu soveltaa arviointilaitosten osalta 21.10.2016 alkaen ja muilta osin sitä sovelletaan 21.4.2018 alkaen.

Vaikka asetus ei edellytä kansallista täytäntöönpanoa, kansallista lainsäädäntöä tarkistetaan mahdollisten päällekkäisyyksien osalta.

Linkki asetukseen:

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.081.01.0001.01.ENG&toc=OJ:L:2016:081:TOC

Lisätietoja: Kari Seppänen ja Hanna-Mari Pekuri

sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

puhelin: 02951 63490 (Seppänen) ja 02951 63459 (Pekuri)

4.3. Säteilysuojelun perusnormidirektiivi (BSS-direktiivi)

Ionisoivan säteilyn vaaroilta suojautumista koskeva direktiivi on päivitetty EU:ssa työntekijöiden ja väestön säteilysuojelun varmistamiseksi. Samalla direktiiviin on koottu yhteen aiemmat eri osa-alueiden säädökset.

Direktiivi kattaa säteilyn tarkoituksenmukaisen ja turvallisen käytön teollisuudessa, lääketieteellisessä potilastyössä ja seulonnoissa sekä oikeus- ja poliisiviranomaisten teettämässä tutkimuksissa. Lisäksi direktiivissä ohjeistetaan varautumaan säteilyvaaratilanteisiin sekä säädetään vaaratilanteiden aikana toimintaa koskevista velvoitteista. Direktiivissä säädetään myös kotien, työpaikkojen ja julkisten tilojen radonpitoisuuden viitearvosta ja niiden valvonnasta.

Direktiivi julkaistiin 17.1.2014 ja se tulee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 6.2.2018 mennessä. Suomen säteilylainsäädäntö uudistetaan kokonaisuudessaan samassa yhteydessä mukaan lukien ionisoimaton säteily, joka ei kuulu BSS-direktiivin piiriin. Uudistusta valmistelemassa on ollut ohjausryhmä alatyöryhmineen. Esitykset uudeksi säteilylaiksi sekä valtioneuvoston ja STM:n asetuksiksi ionisoivasta ja ionisoimattomasta säteilystä ovat olleet lausuntokierroksilla. Hallituksen esitykset säteilylaista ja -asetuksista on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2017 ja saattaa voimaan vuoden 2018 alussa.

Linkki direktiiviin:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2014:013:FULL:FI:PDF>

Direktiivin valmisteluvastuu kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön hyvinvointi- ja palveluosastolle.

TTO:lla lisätietoja: Sirkku Saarikoski ja Reetta Orsila

sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

puhelin: 02951 63565 (Saarikoski) ja 02951 63505 (Orsila)

4.4. Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi

Euroopan komissio antoi huhtikuussa 2014 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi pimeän työn ehkäisemiseksi ja torjumiseksi tehtävän yhteistyön edistämistä käsittelevän eurooppalaisen foorumin perustamisesta. Neuvoston yleisnäkemyksensä saavutettiin Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiain (TSTK) neuvostossa 16.10.2014. Parlamentti ja neuvosto tekivät 9.3.2016 päätöksen pimeän työn vastaista yhteistyötä edistävän eurooppalaisen foorumin perustamisesta:
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016D0344&from=EN>

Foorumi muodostaa laajan yhteistyöverkoston pimeän työn ja mm. näennäisyrittäjyyden torjuntaan viranomaisien, asiantuntijaryhmien ja komiteoiden edustajien kanssa. Yhteistyöfoorumiin kuuluu lisäksi EU-tason työmarkkinajärjestöjä, EU:n komiteoita (mm. SLIC) ja yhteistyötahoja mm. ILO, Eurofound ja EU-OSHA. Foorumi voi tarvittaessa hyödyntää erityisasiantuntijoita.

Yhteistyöfoorumin tehtäviä ovat mm. aihealueen tietotason parantaminen, erilaiset analyysit ja yhteisten järjestelmien, toimenpiteiden ja välineiden käyttöönotto, hyvien käytäntöjen oppaat ja yhteisten periaatteiden kehittäminen. Foorumin puitteissa voidaan esimerkiksi määrittellä käsitteitä ja laatia suositusluonteisia ohjeistuksia viranomaisille. Yhteistyöfoorumi luo puitteet pimeän työn vastaiselle toiminnalle, vastuu pimeän työn torjumisesta pysyy kansallisena jatkossakin.

Suomi osallistui aktiivisesti yhteistyöfoorumin työohjelman 2017–2018 valmisteluun. European Platform Undeclared Work -työohjelma on laaja-alainen ja haastava.

Aluksi yhteistyöfoorumi käsitteli pimeän työn torjuntaa holistisesta näkökulmasta. Tämän jälkeen asiaa on edistetty keskittymällä yksittäisiin teemoihin, kuten rakentamiseen, postilaatikkoyrittäjyyteen ja tiedonlouhintaan. Jäsenmaat - kuten Suomi kesäkuussa 2017 - ovat pitäneet kansallisia komission tukemia seminaareja kansallisen pimeän työn torjunnan aktivoimiseksi. Lisäksi mm. virkamiesvaihtoon liittyvät asiat ovat myöskin Suomelle ajankohtaisia vuoden 2017 aikana.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 19.8.2016 pimeän työn vastaista yhteistyötä edistävän kansallisen yhteistyöverkoston ajalle 19.8.2016–13.3.2020. Verkoston puheenjohtaja ja samalla Suomen pimeän työn torjunnan johtava edustaja on työ- ja elinkeinoministeriöstä ja varapuheenjohtaja sekä samalla yhteistyöfoorumin Suomen varajäsen on sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastolta. Kansallisessa verkostossa ovat edustettuina keskeiset ministeriöt ja viranomaiset pimeän työn torjumiseksi. Työmarkkinajärjestöt sidotaan työhön mukaan tarpeen mukaan.

Kansallisen verkoston tehtävänä on:

- tukea pimeän työn vastaista yhteistyötä edistävän eurooppalaisen foorumin työtä sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja tehtävien täyttämiseksi;
- osallistua EU-foorumin tarvitsemien kansallisten vastausten ja selvitysten valmisteluun;
- vahvistaa valtioneuvoston sisäistä koordinaatiota, yhteistyötä, osaamista ja tietoisuutta pimeän työn vastaisista toiminnoista;

- seurata pimeän työn ilmenemismuotoja ja jakaa tietoa viranomaisille ja eri toimijoille pimeän työn vastaisesta yhteistyöstä ja valvontakeinoista pimeän työn torjumiseksi;
- käynnistää tarvittaessa kansallisia selvitys- ja kehittämishankkeita tukemaan EU-tason ja kansallisen tasolla tehtävää työtä pimeän työn torjumiseksi;
- edistää osaltaan kansallisia strategioita ja ohjelmia pimeän työn torjumiseksi.

Kansallinen yhteistyöverkosto kokoontuu ennen EU-tason foorumin kokouksia. Verkoston kautta jaetaan tietoa foorumin työstä ministeriöiden, viranomaisten ja sidosryhmien edustajille.

Kansallisen yhteistyöverkoston valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle. Verkosto kokoontuu ennen EU-tason foorumin kokouksia ja sen kautta jaetaan tietoa foorumin työstä ministeriöiden, viranomaisten ja sidosryhmien edustajille.

Tietoa EU-foorumin työstä ja selvityksistä sekä jäsenmaiden käytännöistä pimeän työn torjumiseksi: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1299&langId=en>

STM:ssä lisätietoja: Kirsi Kyrkkö
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63487

5. Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat

5.1. Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoo-antava komitea (ACSH)

Euroopan komission yhteydessä toimiva Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoo-antava komitea (Advisory Committee on Safety and Health at Work, ACSH) käsittelee kolmikantaisesti työterveyteen ja työturvallisuuteen kuuluvia asioita.

Komitean tehtävänä on avustaa Euroopan komissiota työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvien asioiden valmistelussa, täytäntöönpanossa sekä arvioinnissa. Sosiaali- ja terveystieteiden työ- ja tasa-arvo-osastolla on edustus komiteassa. Komitean alaisuudessa toimii direktiivien valmisteluun ja seurantaan sekä työsuojelun eri osa-alueiden kehittämiseen liittyviä työryhmiä (tällä hetkellä kuusi työryhmää, työ- ja tasa-arvo-osastolta edustus osassa työryhmiä).

Kolmikantainen ACSH koostuu kolmesta Interest Groupista IG (valtio GIG, työntekijät WIG ja työnantajat EIG). IG:t kokoontuvat yleensä ennen ACSH:ia muodostamaan omat näkökantansa käsiteltäviin asioihin, mutta ne voivat tarvittaessa kokoontua myös muutoin. STM:n työ- ja tasa-arvo-osasto on edustettuna GIG:ssa.

Lisätietoja: Wiking Husberg
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63475

5.2. Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (European Agency for Safety and Health at Work, EU-OSHA) on komission alainen virasto, jonka johtajana toimii tällä hetkellä itävaltalainen Christa Sedlatschek.

EU-OSHA:n toimeksiantoja toteutetaan jäsenvaltioiden koordinaatiokeskusten (Focal Point) muodostaman verkoston avulla. Suomen Focal Pointina (FOP) toimii STM:n työ- ja tasa-arvo-osasto. Suomessa FOP-toimintaa ohjaa työsuojeluneuvottelukunnan alainen kolmikantainen EU-OSHA -jaosto. Jaoston puheenjohtajuutta hoitaa työ- ja tasa-arvo-osasto ja jäsenenä on työmarkkinaosapuolten sekä työterveyden ja työturvallisuuden tutkimus-, koulutus- ja tilastoasiantuntijatahojen edustajia. Koordinaatiokeskusten tehtävänä on organisoida kansalliset kolmikantaiset verkostot, vastata EU-OSHA:n toimeksiantoista sekä tuoda esille kansalliset näkemykset EU-OSHA:n lyhyen ja pitkän aikavälin suunnitelmiin ja sisällöt työterveyttä ja työturvallisuutta koskeviin EU-hankkeisiin. Lisäksi koordinaatiokeskukset organisoivat kansallisesti eurooppalaiset työterveyttä ja työturvallisuutta koskevat kampanjat. Myös päätös kansallisten ehdokkaiden valinnasta EU-OSHA:n kampanjateemaan liittyvään Hyvien käytäntöjen kilpailuun tehdään koordinaatiokeskusten toimesta työpaikoilta lähetettyjen ehdokkaiden joukosta.

EU-OSHA on mukana Arktisen neuvoston Suomen puheenjohtajuuskauden STM:n ja Työterveyslaitoksen hankkeessa Arktisen työn osaamisverkosto (ANOHS). Vuosien

2016–2017 kampanjan ”Terveellinen työ – Elämän eri vaiheissa” kansallinen päätöseminaari pidetään 23.10.2017 Helsingissä. EU-tasoinen kampanjan päätöstilaisuus on 21.–22.11.2017 Bilbaossa. Kampanjan toteutuksesta vastasivat EU-OSHA -jaostoon nimettyjen tahojen ja työpaikkojen lisäksi kansallisesti kampanjateemaan liittyvät organisaatiot. Myös aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet ovat olleet tiiviisti mukana kampanjoiden toteutuksessa.

Focal Pointit suunnittelevat ja valmistelevat EU-OSHA:n toimeksiannosta myös seuraavan vuosien 2018–2019 kampanjan sisältöjä ja materiaaleja. Kampanjan englanninkielinen teema on ”Healthy Workplaces – Manage Dangerous Substances”.

Lisätietoja: Hannu Stålhammar
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63469

5.3. Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)

Euroopan komission yhteydessä toimii EU:n Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (Senior Labour Inspectors’ Committee, SLIC). Suomen edustajat komiteassa ovat STM:n työ- ja tasa-arvo-osastolta. Komitea kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Kevätkokous pidettiin Maltalla ja syksyn kokous pidetään Virossa.

Komitealla on erilaisia työryhmiä ja verkostoja. Suomella on edustus neljässä SLIC:n työryhmässä: WG Strategic management of labour inspection, WG Occupational health and safety emerging risks (EMEX), WG Machinery (MACHEX) ja WG Chemical safety and health issues (CHEMEX). Lisäksi Suomi osallistuu työsuojeluvalvonnan tiedonvaihtoverkostoon SLIC-KSS. SLIC:n toimintasuunnitelmassa ajankohtaisia asioita ovat mm. erilaiset kampanjat, kuten vuonna 2017 vuokratyötä koskeva kampanja. Lisäksi esillä on ollut tarkastajanvaihto, teemapäivät ja hyvien tarkastus- ja muiden käytäntöjen vaihto.

Suomen työsuojeluhallinto osallistuu Saksan ja Kreikan työsuojeluhallintojen evaluointeihin vuonna 2017.

Lisätietoja: Hannele Jurvelius
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63486

6. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari

Euroopan komissio julkaisi huhtikuussa 2017 ehdotuksensa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariksi. Pilarissa esitetään 20 keskeistä periaatetta ja oikeutta, joilla tuetaan oikeudenmukaisia ja toimivia työmarkkinoita ja hyvinvointijärjestelmiä. Pilarin on tarkoitus antaa suuntaa uudelle Euroopan työ- ja elinoloja parantavalle lähentymisprosessille.

Pilariin kirjatut periaatteet ja oikeudet rakentuvat kolmen aihealueen ympärille: yhtäläiset mahdollisuudet ja pääsy työmarkkinoille, oikeudenmukaiset työolot sekä sosiaalinen suojelu ja sosiaalinen osallisuus. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa määriteltyjen periaatteiden ja oikeuksien toteuttaminen on komission mukaan jäsenvaltioiden, EU:n toimielinten, työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmien yhteinen tehtävä.

Pilarin odotetaan mahdollistavan uusi lähentyminen Euroopan talous- ja rahaliiton piirissä. Osa siihen kirjatuista periaatteista ja oikeuksista voisi toimia komission mukaan pohjana entistä sitovammille normeille euroalueella. Jatkossa voidaan komission vuotuisten työohjelmien osana esittää lisää EU:n tason lainsäädännöllisiä tai muita toimia. Pilarin monien keskeisten osatekijöiden toteuttamista varten osoitetaan rahoitusta EU:n eri rahastoista, erityisesti Euroopan sosiaalirahastosta. Jos komission ehdotus hyväksytään Euroopan neuvostossa ja parlamentissa, se voi tuoda muutoksia myös Suomen kansalliseen lainsäädäntöön.

Viron puheenjohtajuuskauden alussa 11.7.2017 Coreper I kokouksessa jäsenmaat neuvottelivat pilarista annetun julistuksen työstämisestä. Viro haluaa saada pilarin hyväksytyksi pj-kautensa aikana työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asiainneuvostossa (TSTK). Jäsenmaat eivät halunneet keskustella kokouksessa enää julistuksen periaatteista (20 kpl) vaan tehdä tarvittavat selvennykset johdanto-osaan, mistä johtuen neuvottelut käytiin vain johdanto-osan tekstimuotoiluista. Suomi tukee perusoikeuskirjan mainitsemista johdanto-osassa sekä työmarkkinajärjestöjen mukana oloa valmistelussa. Uutta johdanto-osaa ja jäsenmaiden palautetta käsitellään alkusyksyllä Coreperissa, minkä jälkeen asia viedään TSTK-neuvostoon vuoden lopulla.

Linkki komission ehdotukseen toimielinten väliseksi julistukseksi koskien Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0251&qid=1505974419784&from=FI>

Lisätietoja: Hannu Stålhammar
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63469